

§ 239

Kasvatus- ja koulutuslautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle Mika Ebelingin talousarvioaloitteesta kotihoidon tuen Helsinki-lisän laajentamisesta 1–3-vuotiaisiin lapsiin ja Helsinki-lisän määrän nos- tamisesta

HEL 2022-003307 T 00 00 03

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon liitteenä olevasta valtuutettu Mika Ebelingin ym. talousarvioaloitteesta, joka koskee kotihoidon tuen Helsinki-lisän laajentamista 1–3-vuotiaisiin lapsiin ja Helsinki-lisän määrän nostamista 275 euroon vuoden 2023 alusta alkaen:

On tärkeää, että perheillä on mahdollisuus valita oman elämäntilanteensa ja lapsensa edun mukaisesti joko lapsen hoitaminen kotona, kunnallisten varhaiskasvatuspalveluiden käyttäminen, yksityisten varhaiskasvatuspalveluiden käyttäminen yksityisen hoidon tuen avulla tai hoitajan ottaminen kotiin kotihoidon tuen tai yksityisen hoidon tuen avulla.

Helsingin kaupunginvaltuusto päätti 18.11.2018 vuoden 2019 talousarviosta, joka sisälsi kotihoidon tuen Helsinki-lisän poistamisen yli 2-vuotiailta. Kasvatus- ja koulutuslautakunnan päätöksellä 18.12.2018 kotihoidon tuen Helsinki-lisä poistettiin yli 2-vuotiailta 1.5.2019 alkaen. Päätöksellä haluttiin vahvistaa Helsingin kaupungin strategian mukaista toimintaa ja varhaiskasvatuksen osallistumisasteen nostamista.

Helsingin kaupunginvaltuuston 9.12.2020 hyväksymään vuoden 2021 talousarvioon sisältyi kotihoidon tuen Helsinki-lisän rajaaminen alle 1-vuotiaisiin lapsiin 1.6.2021 alkaen, ja 15.12.2020 kasvatus- ja koulutuslautakunta päätti kotihoidon tuen Helsinki-lisän rajaamisesta talousarvion mukaisesti. Helsinki-lisän rajaaminen oli yksi talousarvion tuottavuustoimista. Kotihoidon tuen Helsinki-lisän ehtoja muutettiin tuolloin siten, että Helsinki-lisänä maksetaan 264 euroa kuukaudessa alle 1-vuotiaasta perheen nuorimmasta lapsesta, josta maksetaan kotihoidon tukea.

Kotihoidon tuki koostuu lakisääteisestä osuudesta (hoitoraha 362,61 euroa ja sisaruksista 108,56 euroa / 69,76 euroa, sekä tulosidonnainen hoitolisä 0–194,06 euroa), minkä lisäksi kunnalla on mahdollisuus maksaa kuntalisää (Helsinki-lisä). Perheen koko ja bruttotulot vaikuttavat lakisääteisen hoitolisän määrään. Kotihoidon tuen lakisääteiset osat maksetaan edelleen alle 3-vuotiaista lapsista. Helsinki maksaa la-

kisääteisten osien lisäksi edelleen Helsinki-lisää 264 euroa alle 1-vuotiaasta perheen nuorimmasta lapsesta, josta maksetaan kotihoidon tukea. Kotihoidon tukea Helsinki-lisineen haetaan Kansaneläkelaitokselta, ja Kela hoitaa sekä lakisääteisen osan että Helsinki-lisän maksamisen kunnan kanssa tekemänsä sopimuksen mukaisesti. Kela laskee kuntaa tekemiensä kotihoidon tukipäätösten kustannusten mukaisesti. Kotihoidon tukea ei voi saada lapsesta, joka on kunnan järjestämässä varhaiskasvatuksessa.

Kotihoidon tukea saavia 1–3-vuotiaita lapsia ennustetaan Helsingissä olevan vuoden 2023 aikana keskimäärin noin 4168. Alle 1-vuotiaita kotihoidon tukea saavia lapsia arvioidaan olevan keskimäärin 977 vuonna 2023. Aloitteessa esitetty 275 euron suuruinen Helsinki-lisä kaikille Helsinki-lisän saajille on 11 euroa enemmän kuin tämänhetkinen Helsinki-lisä alle 1-vuotiaista lapsista. Esitetyn 275 euron suuruisen Helsinki-lisän maksaminen sekä alle 1-vuotiaista että 1–3-vuotiaista lapsista lisäisi kustannuksia yhteensä noin 13,9 miljoonaa euroa vuodessa.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta toteaa lisäksi, että perhevapaaudistuksen myötä (voimaan 1.8.2022) vanhemmilla on mahdollisuus jaksottaa vanhempainvapaat useaan jaksoon siihen saakka, kun lapsi täyttää 2 vuotta. Kotihoidontukea voi uudistuksen myötä saada siitä alkaen, kun lapsi on noin kuuden kuukauden ikäinen, ja perhe voi halutessaan saada siten kotihoidontukea vanhempainrahajaksojen välissä. Alle 2-vuotiaan lapsen kotona hoitaminen voi siten mahdollistua taloudellisesti kestävämmällä tavalla kuin ennen uudistusta tällä vanhempainvapaiden ja kotihoidon tuen yhdistelmällä.

Talousarvioehdotuksessa 2023 ei ole esitetty määrärahaa kotihoidon tuen Helsinki-lisän maksamiseen 1–3-vuotiaille lapsille eikä Helsinki-lisän määrän nostamiseen vuoden 2023 alusta alkaen.

Käsittely

Vastaehdotus:

Marko Hamilo: Lisäys esitysehdotukseen kappaleen 4 loppuun: "Kasvatus- ja koulutuslautakunta kannattaa kotihoidon tuen kuntalisän palauttamista 1-3-vuotiaille ja esittää, että asiaan osoitettaisiin varat vuoden 2022 budjettineuvotteluissa."

Marko Hamilon vastaehdotus raukesi kannattamattomana.

Marko Hamilo ilmoitti päätökseen seuraavan sisältöisen eriävän mielipiteen: Kotihoidon tuki olisi ollut syytä palauttaa 1-3-vuotiaille lapsille.

Kotihoidon tuen Helsinki-lisän poistaminen 1-3-vuotiailta lapsilta ei viime kädessä tuota säästöjä. Säästöjen hakeminen lapsista on väärä kohde, tuki on tarpeen palauttaa. Varhaiskasvatuksen osallistumistas-teen nostaminen tarkoittaa, että jatkossa varhaiskasvatuksessa olevis-ta lapsista suurempi osa on alle 3-vuotiaita lapsia. Tämä lisää kustan-nuksia, koska alle 3- vuotiaiden henkilöstömitoitus on suurempi kuin yli 3-vuotiailla. Samalla kasvaa varhaiskasvatuksen kasvatus- ja hoito-henkilöstön tarve. Varhaiskasvatuksen työvoimatilanne on kriittinen ja heikentynyt entisestään. Työvoimatilanteen heikentyminen näkyy työ-voimavajeena, rekrytoinneissa sekä sijaisten saatavuudessa. Pedago-gisen osaamisen taso heikentyy ei-kelpoisten työntekijöiden määrän kasvaessa.

Syntyvyys on laskenut tammikuusta 2022. Lasten hankkimisen esteinä ovat usein työuraan liittyvät hankaluudet ja riskit sekä perheen tarvit-semien palvelujen puute. Näitä esteitä voidaan kaupungin toimesta madaltaa suoralla tai epäsuoralla rahallisella tuella.

Turvallinen lapsuus on tärkeä lapsen tulevaisuuden kannalta. Yleensä koti on lapselle turvallisin paikka ja vanhemmat parhaita arvioimaan lapsensa tarpeita. Perheiden tulee itse saada päättää lapsensa hoito-muodosta. Yhteiskunnan tulee mahdollistaa ja tukea perheiden valin-nan mahdollisuutta, lisäksi kaupungin omissa päiväkodeissa varhais-kasvatus on yksikkökustannuksiltaan selvästi kalliimpaa kuin kotihoi-dossa.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Satu Järvenkallas

Lisätiedot

Riikka Reunanen, varhaiskasvatuksen aluepäällikkö, puhelin: 310 32641
riikka.reunanen(a)hel.fi
Johanna Auer, erityissuunnittelija, puhelin: 310 56404
johanna.auer(a)hel.fi

Liitteet

1 Kotihoidontuen Helsinki-lisä 1-3 -vuotiaille, Ebeling Mika

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Lausuntoehdotus

Lausunto on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Kaupunginhallitus on pyytänyt kasvatus- ja koulutuslautakunnalta lausuntoa 14.9.2022 mennessä valtuutettu Mika Ebelingin ja neljän muun allekirjoittaneen talousarvioaloitteesta, joka koskee kotihoidon tuen Helsinki-lisän laajentamista 1–3-vuotiaisiin sekä Helsinki-lisän määrän nostamista. Valtuutetut esittävät aloitteessaan, että perheiden valinnanmahdollisuus lapsensa hoitomuodon suhteen tulee turvata, koska vanhemmat ovat parhaita arvioimaan lapsensa tarpeita. Aloitteessa ehdotetaan, että kotihoidon tuen Helsinki-lisä laajennetaan 1–3-vuotiaisiin vuoden 2023 alusta alkaen. Lisäksi aloitteessa ehdotetaan Helsinki-lisän määräksi 275 euroa.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Satu Järvenkallas

Lisätiedot

Riikka Reunanen, varhaiskasvatuksen aluepäällikkö, puhelin: 310 32641
riikka.reunanen(a)hel.fi
Johanna Auer, erityissuunnittelija, puhelin: 310 56404
johanna.auer(a)hel.fi

Liitteet

1 Kotihoidontuen Helsinki-lisä 1-3 -vuotiaalle, Ebeling Mika

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kasvatus- ja koulutuslautakunta 06.09.2022 § 211